

Kristeligt Dagblad

DEBATINDLÆG | 22.06.20 KL. 00:00

Der er behov for klare regler for hadtale. Sådan kommer vi censur til livs og får en fri debat

Vi er nødt til at indse, at de begrænsninger på offentlige ytringer, som love imod hadtale sætter, ikke er restriktioner på holdninger og idéer, men blot på tale, som selv oldgrækerne satte begrænsninger på med den hensigt at beskytte udsatte borgere imod diskrimination

Sigri M. Gæini, ph.d.-studerende i politisk filosofi

Når borgere ifølge loven i USA kan ytre sig racistisk, og man ved at hadtale giver mere diskrimination og hadkriminalitet, er det ikke svært at regne ud, at "ytringsfrihedsfundamentalisme" spiller en rolle i udbredelsen af racerelateret vold, skriver Sigri M. Gæini. Her ses Black Lives Matter-demonstration i Los Angeles. – Foto: Ringo Chiu/Reuters/Ritzau Scanpix.

De i USA voksende krav om censurering af ytringer og "ekstrem politisk korrekthed" på den ene side og den uophørlige racediskrimination og racerelaterede vold, herunder politivold, på den anden side, hænger nøje sammen.

USA har som det eneste vestlige land i verden ingen love imod *hate speech*. Samtidig er kravene om censurering af ytringer – blandt andet på institutioner såsom museer og universiteter, men også mere generelt i samfundet – mere udbredte i USA end i noget

andet liberalt demokrati i verden. Landet, der har valgt at praktisere den allermest liberale form for ytringsfrihed, er således på ironisk vis havnet i en situation, hvor kravene om censur er langt stærkere, end hvad der er tilfældet i vestlige lande med vedtagne *hate speech* -love.

I USA er det ikke ualmindeligt at høre om absurde eksempler på krav om censur, og vi har efterhånden hørt dem gentagne gange: Studerende, som føler sig krænket af deres professorers udtryk, vinder større og større indflydelse og klager ofte over specifikke ord og udtryk, der bliver ytret i forbindelse med undervisningen.

Ordene kan i princippet være taget direkte ud af en tekst, som en reference, i forbindelse med tekstanalyse eller lignende.

Alligevel får de studerendes klager jævnligt alvorlige følger. Professorerne kan få advarsler fra deres ledelse, blive nægtet at ytre bestemte ord i forbindelse med deres undervisning, uanset kontekst, og i værste fald miste deres professorat.

Jeg er af den overbevisning, at manglen på begrænsninger på *hate speech* i USA har haft en betydelig indflydelse på de voksende krav om censur, der gør sig gældende i landet i dag. Borgere har følt sig ignoreret og ladt i stikken igennem årtier: de har gennemlevet *hate speech*, blandt andet i form af grove racistiske ytringer, uden at nyde nogen form for beskyttelse, hvilket har gjort dem ekstremt sårbare. Derudover har de ikke bare skullet gennemstå hadtalen – men også dens følger i form af diskrimination, udelukkelse samt i værste fald hadkriminalitet.

Der findes en række undersøgelser, der underbygger, at hadtale fører til øget diskrimination og hadkriminalitet. Når borgere ifølge loven i USA kan ytre sig groft degraderende og racistisk (hvilket mange – på alle samfundsniveauer – benytter sig af), og man derudover har dokumentation for, at hadtale fører til øget diskrimination og hadkriminalitet, så er det ikke svært at regne ud, at denne ”ytringsfrihedsfundamentalisme” har spillet en rolle i udbredelsen af racerelateret vold – noget, som politivolden imod sorte amerikanere naturligvis også hører under.

Det skal understreges, at problemet er uhyre komplekst, og at den manglende *hate speech* -lovgivning blot er en af flere faktorer, der spiller en rolle i den racerelaterede vold – dog en betydningsfuld en af slagsen, vil jeg vove at påstå.

Dens manglende *hate speech* -lovgivning i USA fører således til alvorlige konsekvenser, der peger i forskellige samfundsmæssige retninger: For det første ser vi, at manglen på begrænsninger på *hate speech* har ført til en slags ”udtryks-sensitivitet”, der får nogle borgere til nærmest pr. automatik at reagere med at føle sig krænket, hvis de hører et ord eller udtryk, som de associerer med racisme, sexismen eller nedværdigelse af en

anden art. De læser krænkelser ind i "alle" kontekster (der er så heller ingen lovgivning til at afgrænse reel hadtale fra hvilken som helst anden tale).

For det andet ser vi, at manglen på begrænsninger på *hate speech* har ført til en voksende udbredelse af reel hadtale, blandt andet grundet ekspansionen af internettet og de sociale medier samt en udbredelse af diskrimination og hadkriminalitet (inklusive politivold).

I nogle europæiske lande, blandt andet Danmark, vedtog man love imod *hate speech* kort før Anden Verdenskrig for at beskytte jøderne imod nedværdigende ytringer og diskrimination; i andre lande vedtog man lovene efter krigen.

Senere er disse love blevet udvidet til at beskytte minoriteter af forskellige karakteristika som for eksempel etnicitet, tro, hudfarve og seksuel orientering. En mindre velkendt kendsgerning er, at oldgrækerne også havde en paragraf i loven, der beskyttede deres tids udsatte imod mobning og diskrimination.

Disse udsatte var handelsmænd og håndværkere – hvilket vi nok kan trække på smilebåndet af i dag.

Dette viser os, at i modsætning til almindelig opfattelse så er det at beskytte udsatte grupper igennem lovgivning ikke et nyt fænomen i den demokratiske historie. At sætte begrænsninger for, hvad vi i dag kalder *hate speech*, blev således ikke set som en trussel imod ytringsfriheden, der var lige så højt skattet dengang som nu. I modsætning til, hvad man ofte hører, nemlig at de voksende krav om censur i USA er et advarselstegn om faren ved at have begrænsninger på ytringer, så er disse krav måske snarere et tegn på det modsatte.

Hvis man har love imod *hate speech*, signalerer man først og fremmest respekt for og beskyttelse af minoriteterne i samfundet, dernæst har man nogle basale begrænsninger at forholde sig til, hvilket gør det lettere at forbigå krav om censur, der tydeligt falder uden for disse grænser. Dette vil sige, at love imod *hate speech* både kan fungere som en beskyttelse imod groft degraderende offentlig tale og som en beskyttelse imod irrationelle krav om censur.

Vi er nødt til at indse, at de begrænsninger på offentlige ytringer, love imod *hate speech* sætter, ikke er restriktioner på holdninger og idéer, men blot på tale, som selv oldgrækerne satte begrænsninger på med den hensigt at beskytte udsatte borgere imod diskrimination.

Derudover må vi erkende, at det at tillade, at minoriteter bliver udsat for hadtale og derefter efterladt til sig selv til at tackle de ofte meget alvorlige følger, naturligvis giver

samfundsmæssigt bagslag.

Det mest alvorlige er naturligvis den racerelaterede vold, som vi ved, at hadtale er med til at øge forekomsten af. De menneskelige omkostninger, det kollektive traume og de kaotiske tilstande, der opstår i kølvandet på disse voldelige hændelser, sætter både samfund og borgere i reel fare.

Vi ser det i øjeblikket udleve sig meget tydeligt efter drabet på den ubevæbnede sorte amerikaner George Floyd begået af en hvid politimand den 25. maj. Hvad de fremtidige konsekvenser af denne hændelse bliver, er umuligt at sige i øjeblikket, hvor demonstrationer og optøjer udspiller sig dagligt i USA og flere andre lande som en reaktion på dette meningsløse – og desværre meget symbolske – drab. Der findes dog tydeligvis et meget stærkt håb om strukturelle ændringer i det amerikanske samfund.

Et andet alvorligt – omend ikke livstruende – samfundsmæssigt tilbagefald, som vi for tiden også er vidner til, er de hurtigt voksende krav om censurering af ”banale” ytringer samt den voksende bølge af ekstrem politisk korrekthed generelt. Bevægelsen, der opstod i USA for et par årtier siden, ser desværre ud til at have haft en smittende effekt og gør sig til en vis grad nu også gældende i Europa. Vi er nødt til at sætte en stopper for de stadig mere absurde krav om censurering af ytringer, der bliver revet ud af sin kontekst. Det kan blandt andet gøres ved at holde urokkeligt fast i vores *hate speech* - love – og på samme tid affeje krav om censur, der falder uden for disse.

Sigri M. Gæini er ph.d.-studerende i politisk filosofi.